
Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

III kwartał 2011

Podsumowanie wyników ankiety

W ujęciu netto banki kontynuowały nieznaczne zaostrzenie kryteriów kredytowych dla gospodarstw domowych w II kwartale 2011 r., jednak odpowiedzi banków były bardzo zróżnicowane. W przypadku przedsiębiorstw nieznaczne złagodzenie kryteriów kredytowych dotyczyło głównie kredytów krótkoterminowych, przy czym większość banków nie dokonała zmian polityki kredytowej.

Wzrósł odsetek banków deklarujących obniżkę marż na kredytach dla przedsiębiorstw. W przypadku kredytów mieszkaniowych na złagodzenie w zakresie pobieranych marż wskazało mniej banków niż w poprzednim kwartale. Ponad jedna piąta banków podwyższyła maksymalną kwotę kredytu konsumpcyjnego.

Głównym powodem złagodzenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw była poprawa sytuacji kapitałowej banków. Zaostrzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych wynikało głównie z decyzji NBP w zakresie polityki pieniężnej. W przypadku kredytów mieszkaniowych odpowiedzi banków nie pozwalają na jednoznaczne zidentyfikowanie bezpośrednich powodów zaostrzenia polityki kredytowej. Banki, które złagodziły politykę kredytową wobec gospodarstw domowych tłumaczyły to przede wszystkim rosnącą presją konkurencyjną.

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: kryteria kredytowe zostały złagodzone w bardzo niewielkim stopniu; największy w historii badania odsetek banków zadeklarował obniżkę pobieranych marż.
- Popyt na kredyt: nieznaczny wzrost popytu, szczególnie w sektorze MSP.
- Oczekiwania na III kwartał 2011 r.: nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej, głównie w zakresie kredytów krótkoterminowych; wzrost popytu, szczególnie w segmencie kredytów krótkoterminowych dla MSP.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: nieznaczne zaostrzenie kryteriów kredytowych w ujęciu netto (duże zróżnicowanie odpowiedzi); dalsza obniżka pobieranych marż.
- Popyt na kredyt: banki odczuły wzrost popytu na kredyty.
- Oczekiwania na III kwartał 2011 r.: zaostrzenie polityki kredytowej i wzrost popytu.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: nieznaczne zaostrzenie kryteriów kredytowych w ujęciu netto (duże zróżnicowanie odpowiedzi); wzrost maksymalnej kwoty kredytu.
- Popyt na kredyt: w ujęciu netto banki odczuły wzrost popytu, przy stosunkowo wyraźnym zróżnicowaniu odpowiedzi.
- Oczekiwania na III kwartał 2011 r.: banki przewidują nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej i znaczny wzrost popytu na kredyty.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie czerwca i lipca 2011 r. **wśród 28 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 82%.**

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Jeżeli nie zaznaczono inaczej, przytaczane w tekście liczby oznaczające banki raportujące daną zmianę polityki kredytowej bądź popytu na kredyt odnoszą się do procentu netto.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w II kwartale 2011 r., jak również przewidywania banków na III kwartał 2011 r.

Kredyty dla przedsiębiorstw

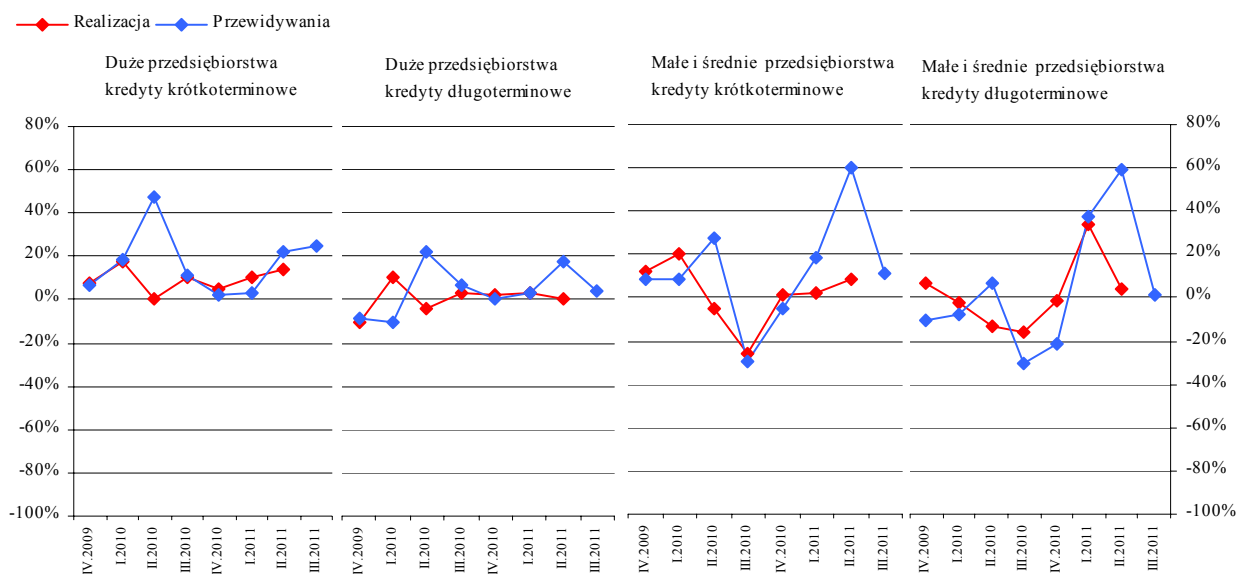
Większość banków nie dokonała zmian polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw w II kwartale 2011 r. (zob. wykres 1). W ujęciu netto nastąpiło nieznaczne złagodzenie kryteriów kredytowych, zwłaszcza w segmencie kredytów krótkoterminowych, zarówno dla małych i średnich, jak i dużych przedsiębiorstw (procent netto odpowiednio około 9% i około 14%). Większość banków deklarujących zmiany polityki kredytowej określiła je jako nieznaczne¹.

Na koniec I kwartału 2011 r. banki przewidywały silniejsze złagodzenie polityki kredytowej. Odpowiedzi banków wskazywały, że złagodzenie dotyczyć będzie przede wszystkim kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 1).

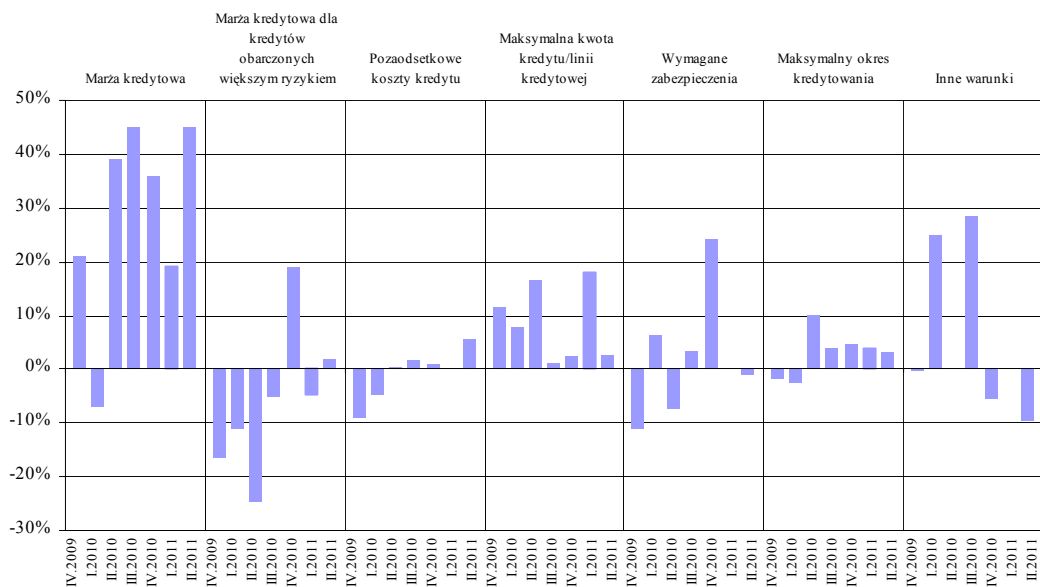
¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian kryteriów (warunków) udzielania kredytów. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: kryteria (warunki) zostały znacznie zaostrzone, kryteria (warunki) zostały nieznacznie zaostrzone, kryteria (warunki) nie zostały zmienione, kryteria (warunki) zostały nieznacznie złagodzone, kryteria (warunki) zostały znacznie złagodzone.

Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrożenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

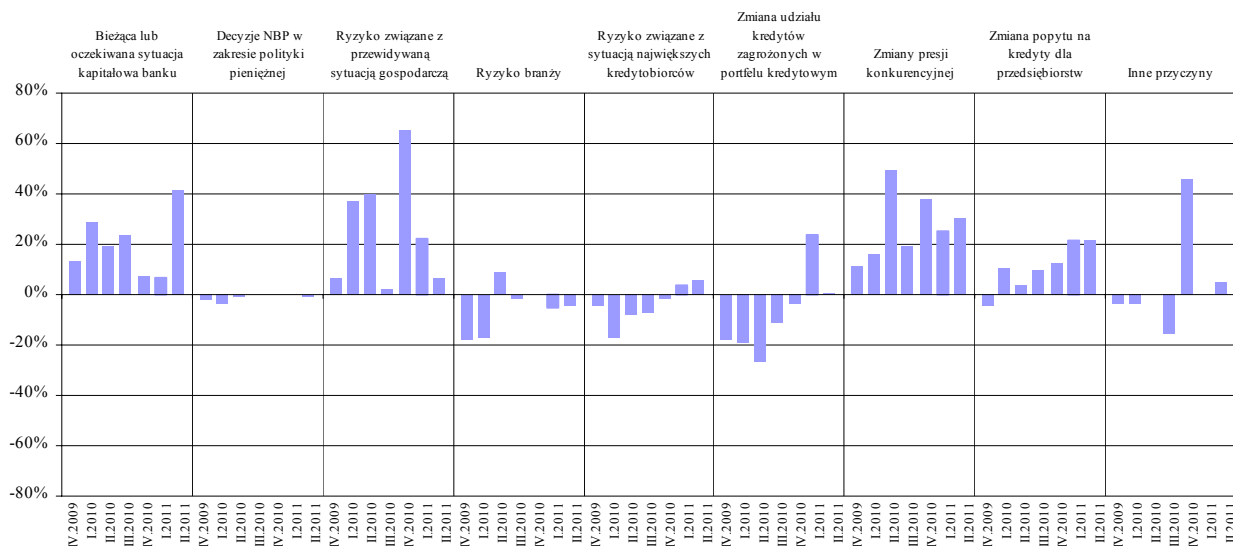
Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

W II kwartale 2011 r. odsetek banków deklarujących obniżkę marż na kredytach udzielanych przedsiębiorstwom wzrósł do najwyższego poziomu w historii badania (procent netto około 45%, zob. wykres 2). Piąty kwartał z rzędu banki wskazują złagodzenie w zakresie marż kredytowych jako najważniejszą zmianę warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw. Około 10% banków dokonało zaostrożenia warunków nieuwzględnionych

w ankiecie, wymieniając przede wszystkim zaostrenie procedur oceny zdolności kredytowej². Pozostałe warunki kredytowania przedsiębiorstw nie uległy znacznym zmianom.

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

Banki, które złagodziły politykę kredytową wobec przedsiębiorstw, tłumaczyły to przede wszystkim bieżącą lub oczekiwaną sytuacją kapitałową (zob. wykres 3). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 41% spośród banków, które złagodziły politykę kredytową, zaś około 6% ogółu banków określiło wpływ tego czynnika jako znaczny. W dalszym ciągu polityka kredytowa łagodzona jest pod wpływem presji konkurencyjnej (procent netto około 31%), głównie ze strony innych banków (około 19% ogółu ankietowanych banków określiło wpływ tego rodzaju konkurencji jako znaczny). Podobnie jak w poprzedniej edycji ankiety, ponad jedna piąta banków tłumaczyła złagodzenie polityki kredytowej zmianami popytu na kredyty ze strony przedsiębiorstw. W porównaniu z poprzednim kwartałem zmniejszył się udział banków wskazujących na niższe ryzyko związane z przewidywaną sytuacją gospodarczą (procent netto około 7%) oraz poprawę jakości portfela kredytowego przedsiębiorstw (procent netto około 1%).

Podobnie jak w poprzedniej edycji ankiety, pojedyncze banki, które zaostrzyły politykę kredytową, tłumaczyły tę decyzję przede wszystkim ryzykiem branży. Wśród branż o podwyższonym ryzyku, banki wymieniały w dalszym ciągu branżę samochodową oraz deweloperską, w tym związaną z nieruchomościami komercyjnymi.

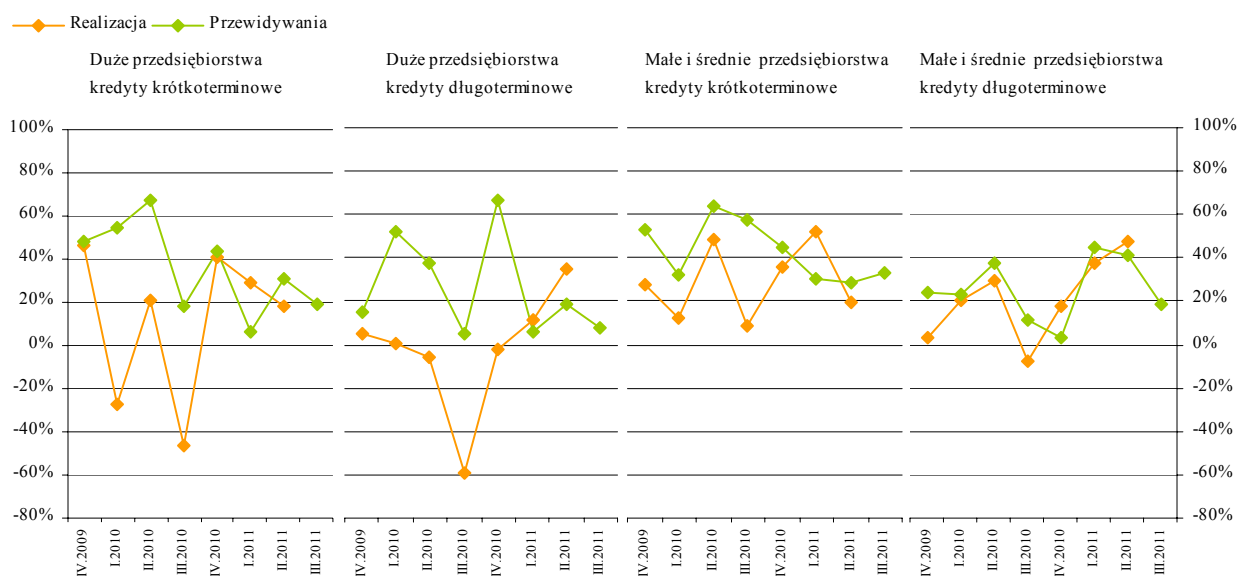
Drugi kwartał z rzędu banki odnotowały wzrost popytu we wszystkich kategoriach kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 4). W porównaniu z I kwartałem 2011 r. wzrósł odsetek banków wskazujących na wyższy popyt na kredyty długoterminowe, zarówno dla małych i średnich, jak i dużych przedsiębiorstw (procent netto odpowiednio około 50% i około 35%). Jednocześnie wzrost popytu w kategorii kredytów krótkoterminowych odnotował niższy odsetek banków – w ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 19% banków w przypadku małych

² Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 2 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

i średnich przedsiębiorstw oraz około 18% procent banków w przypadku dużych przedsiębiorstw. Większość banków określiła zmiany popytu jako nieznaczne³.

Zmiany popytu odnotowane przez banki były zgodne z oczekiwaniami sformułowanymi w I kwartale 2011 r. W kategorii kredytów długoterminowych banki spodziewały się nieznacznie niższego wzrostu popytu, zaś w przypadku kredytów krótkoterminowych oczekiwały nieznacznie wyższego popytu ze strony przedsiębiorstw.

Wykres 4
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

W II kwartale 2011 r. większość banków wymieniła wzrost zapotrzebowania na finansowanie środków trwałych (inwestycji) jako główną przyczynę wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw (zob. wykres 5). Odsetek banków, które udzieliły takiej odpowiedzi wyniósł około 89% i był najwyższy od II kwartału 2006 r. Większość banków oceniła wpływ tego czynnika jako nieznaczny⁴. Wzrósł również odsetek banków, które wyższy popyt na kredyty dla przedsiębiorstw tłumaczyły zapotrzebowaniem na finansowanie związane z restrukturyzacją długu (procent netto około 49%). W dalszym ciągu banki wskazywały na zmiany zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego, choć w porównaniu z poprzednim kwartałem procent netto takich odpowiedzi obniżył się do 31%. Trzeci kwartał z rzędu wzrosło znaczenie zapotrzebowania na finansowanie związane z fuzjami i przejęciami (procent netto około 20%). Podobnie jak w poprzedniej edycji ankiety, banki nie zidentyfikowały czynników ograniczających popyt na kredyty dla przedsiębiorstw.

Zdaniem ankietowanych banków, polityka kredytowa wobec przedsiębiorstw nie ulegnie w III kwartale 2011 r. znacznym zmianom (zob. wykres 1). W ujęciu netto banki oczekują nieznacznej zmiany polityki kredytowej, w szczególności w kategorii kredytów krótkoterminowych: w przypadku dużych przedsiębiorstw złagodzenie zadeklarowała niemal jedna czwarta banków, zaś w segmencie małych i średnich przedsię-

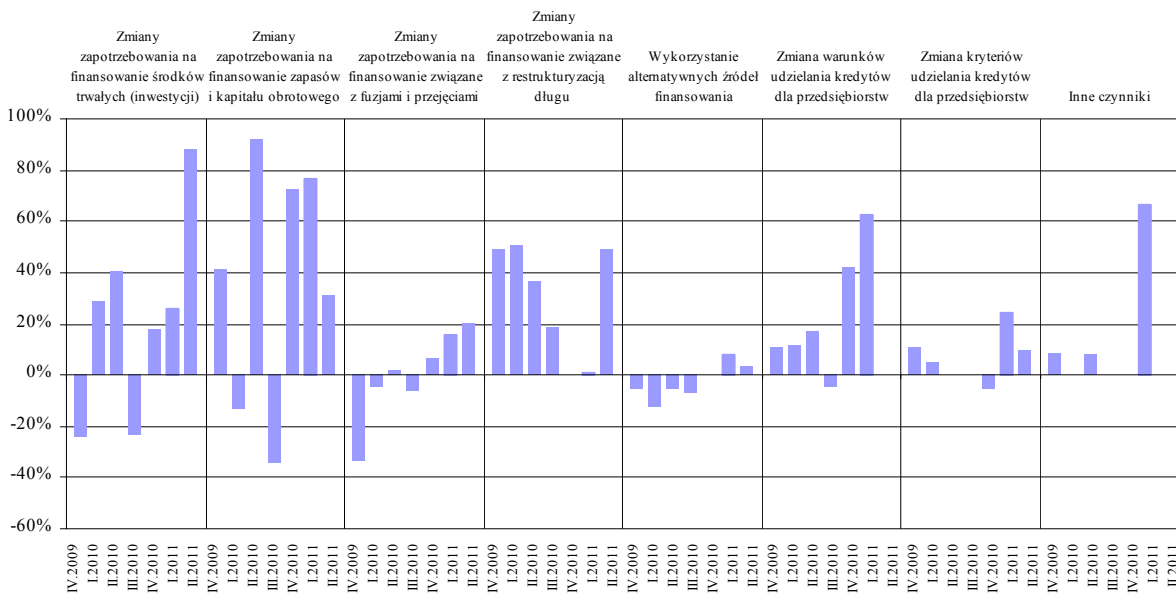
³ Banki dysponują możliwością gradacji siły zmian popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wzrost popytu, nieznaczny wzrost popytu, brak zmian popytu, nieznaczny spadek popytu, znaczny spadek popytu.

⁴ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na wzrost popytu, nieznaczny wpływ na wzrost popytu, brak wpływu na zmianę popytu, nieznaczny wpływ na spadek popytu, znaczny wpływ na spadek popytu.

biorstw procent netto odpowiedzi wyniósł około 12%. Większość banków nie przewiduje zmian polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw.

Niemal jedna trzecia banków oczekuje wzrostu popytu na kredyty krótkoterminowe ze strony małych i średnich przedsiębiorstw w III kwartale 2011 r. (zob. wykres 4). Odsetek banków spodziewających się wzrostu popytu w pozostałych kategoriach kredytów dla przedsiębiorstw obniżył się w porównaniu z poprzednią edycją ankiety. Banki oczekują wzrostu popytu przede wszystkim w przypadku kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw (procent netto około 20%) oraz kredytów długoterminowych dla małych i średnich przedsiębiorstw (procent netto około 18%).

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

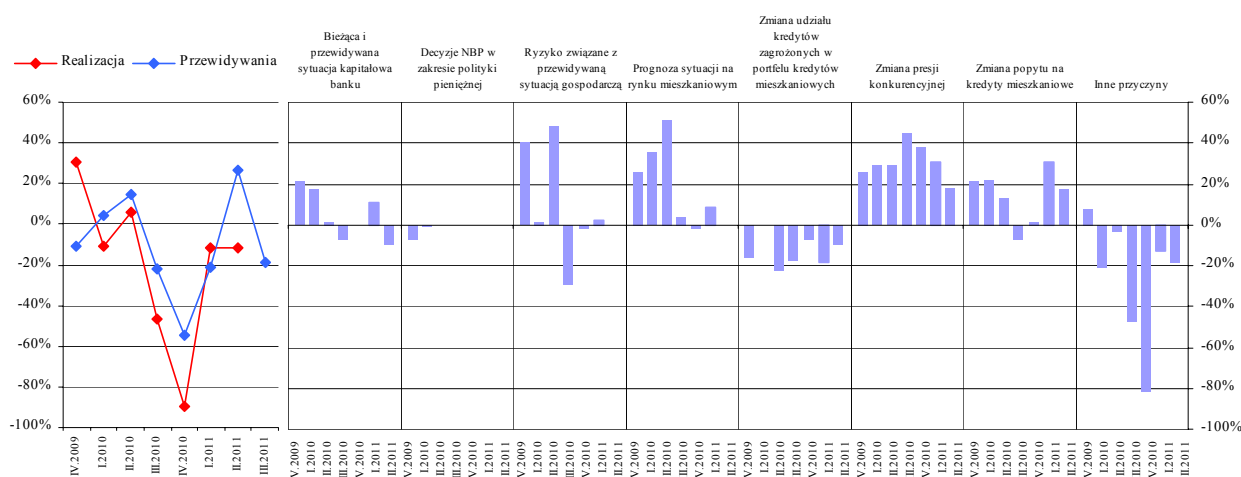

Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

W II kwartale 2011 r. banki kontynuowały nieznaczne zaostrzenie kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych (procent netto około -12%, zob. wykres 6). Podobnie jak w poprzedniej edycji ankiety, odpowiedzi banków były zróżnicowane i około 23% ogółu banków zadeklarowało złagodzenie polityki kredytowej w zakresie kredytów mieszkaniowych. Zaostrzenie kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych było niezgodne z oczekiwaniami banków sformułowanymi na koniec I kwartału 2011 r.

Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

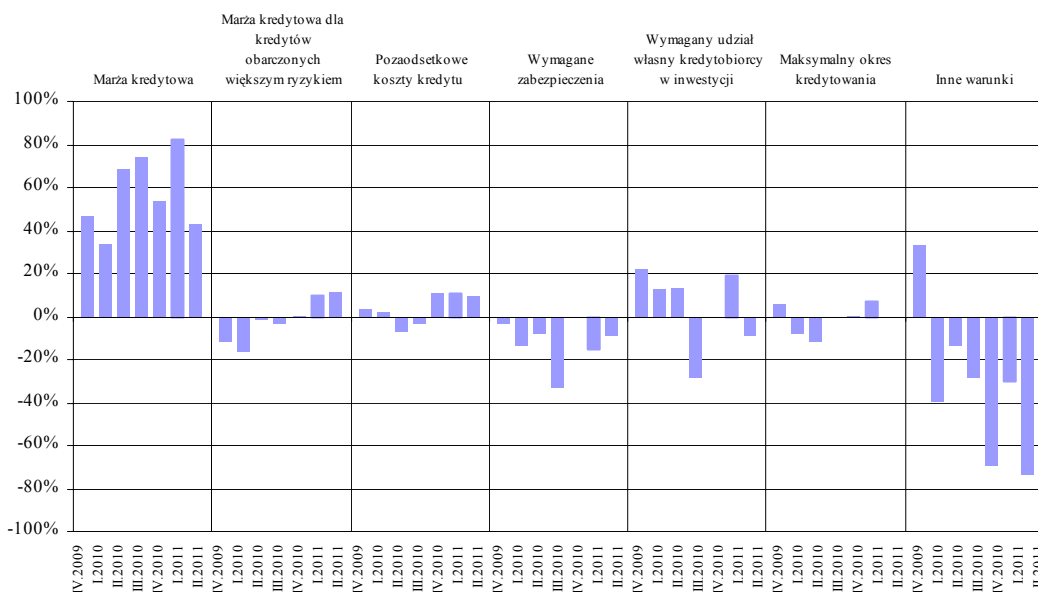
Niemal trzy czwarte banków zaostrzyło nieuwzględnione w ankiecie warunki udzielania kredytów mieszkaniowych (zob. wykres 7). Z odpowiedzi banków wynika, że zaostrzenie dotyczyło przede wszystkim procedur oceny zdolności kredytowej⁵. W porównaniu z poprzednią edycją ankiety zmalał odsetek banków, które dokonały obniżki marż na kredytach mieszkaniowych (procent netto około 44%). W dalszym ciągu jednak złagodzenie polityki kredytowej w zakresie pobieranych marż deklaruje ponad połowa ogółu ankietowanych banków. Pozostałe warunki udzielania kredytów mieszkaniowych nie uległy istotnym zmianom w II kwartale 2011 r.

W opinii banków, zaostrzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych było spowodowane przede wszystkim czynnikami nieuwzględnionymi w ankiecie (procent netto około -18%, zob. wykres 6). Pojedyncze banki zaliczyły do nich zmiany parametrów oceny ryzyka kredytowego, nie precyzując jednak bezpośrednich przyczyn dokonania zmian. Mniej liczne banki tłumaczyły zaostrzenie polityki kredytowej pogorszeniem się jakości portfela kredytów mieszkaniowych oraz bieżącą lub przewidywaną sytuacją kapitałową (w obydwu przypadkach procent netto odpowiedzi wyniósł około -10%).

Wśród przyczyn złagodzenia polityki kredytowej banki wymieniały najczęściej zmiany presji konkurencyjnej oraz zmiany popytu na kredyty mieszkaniowe. Odpowiedzi takiej udzieliło w obydwu przypadkach około 18% banków, co oznacza spadek w porównaniu z poprzednią edycją ankiety. Zdaniem banków, pozostałe czynniki nie miały istotnego wpływu na politykę kredytową w zakresie kredytów mieszkaniowych.

⁵ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 7 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

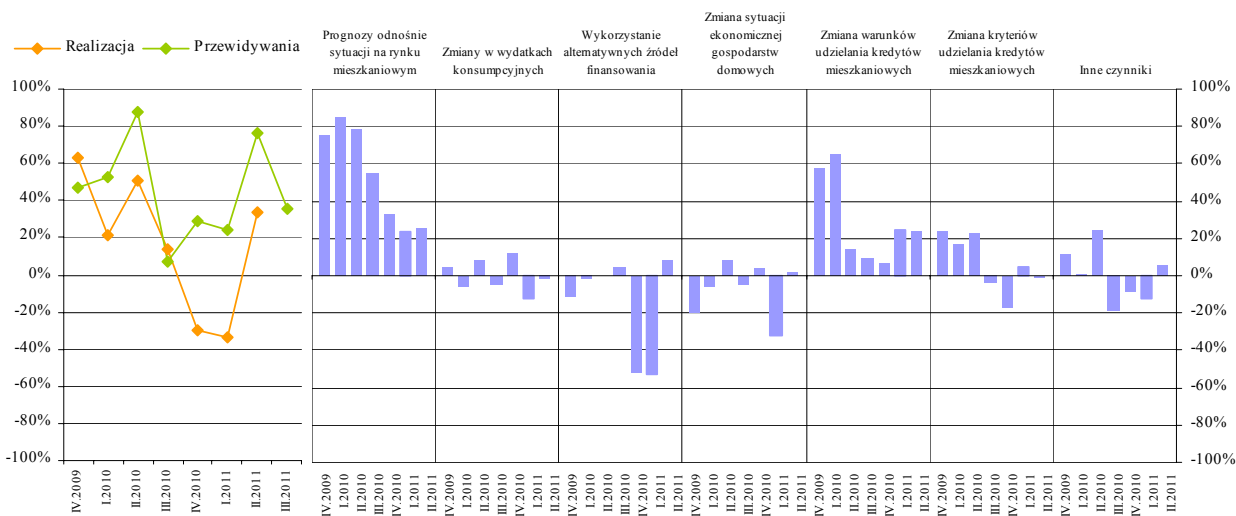
Wykres 7
Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

W II kwartale 2011 r. ponad jedna trzecia banków stwierdziła wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe (zob. wykres 8). Podobnie jak w poprzednim kwartale, odpowiedzi banków były zróżnicowane – ponad jedna piąta ogółu banków odnotowała spadek popytu na kredyty mieszkaniowe. Wzrost popytu był zgodny z oczekiwaniami banków wyrażonymi na koniec I kwartału 2011 r., jednak banki spodziewały się wyższego wzrostu.

Do głównych przyczyn wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe banki ponownie zaliczyły prognozy odnośnie sytuacji na rynku mieszkaniowym (procent netto około 25%) oraz zmiany warunków udzielania kredytów (procent netto około 24%). Około 14% ogółu banków określiło wpływ korzystniejszych warunków kredytowania jako znaczny. Poprawie uległa również ocena zmian sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych.

Wykres 8
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

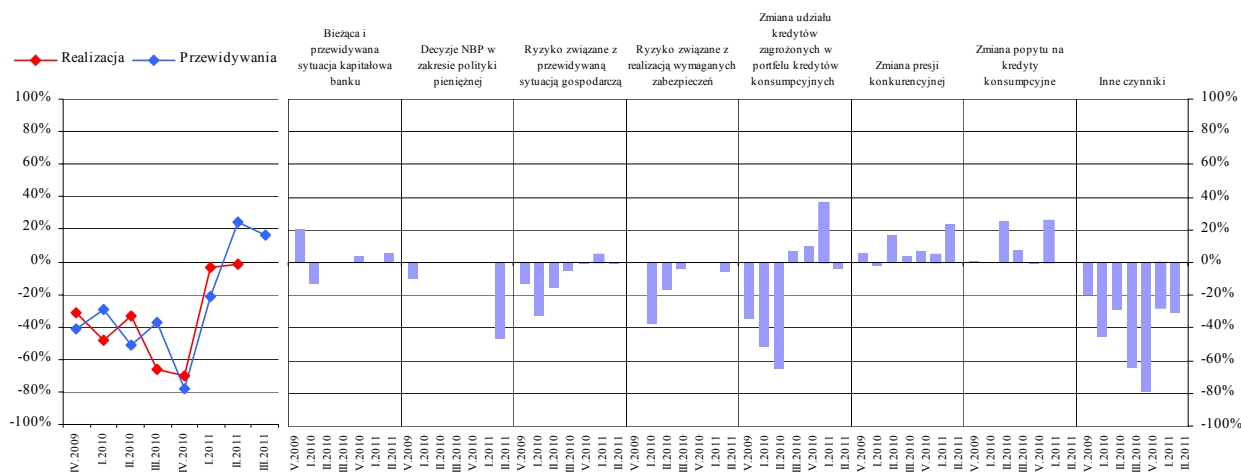
Blisko jedna piąta banków oczekuje zaostrzenia polityki kredytowej w zakresie kredytów mieszkaniowych w III kwartale 2011 r. (zob. wykres 6). Podobnie jak w poprzedniej edycji ankiety, około trzy czwarte ogółu banków nie planuje jednak zmieniać kryteriów przyznawania tego typu kredytów.

Okolo 35% banków w ujęciu netto oczekuje wzrostu popytu na kredyty mieszkaniowe w III kwartale 2011 r. (zob. wykres 8). Oczekiwania odnośnie wzrostu popytu sformułowała ponad połowa ogółu ankietowanych banków.

Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

W II kwartale 2011 r. banki dokonały niewielkiego zaostrzenia polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych (procent netto około -2%, zob. wykres 9). Podobnie jak w poprzedniej edycji ankiety, odpowiedzi banków były zróżnicowane – po około 30% ogółu banków dokonało złagodzenia lub zaostrzenia kryteriów kredytowych.

Wykres 9
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

Okolo 30% banków dokonało zaostrzenia warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych nieuwzględnionych w ankiecie (zob. wykres 10). Banki zaliczyły do nich zaostrzenie parametrów oceny ryzyka kredytowego i modeli oceny zdolności kredytowej klientów, a także zmiany zasad dokumentacji dochodów klientów⁶.

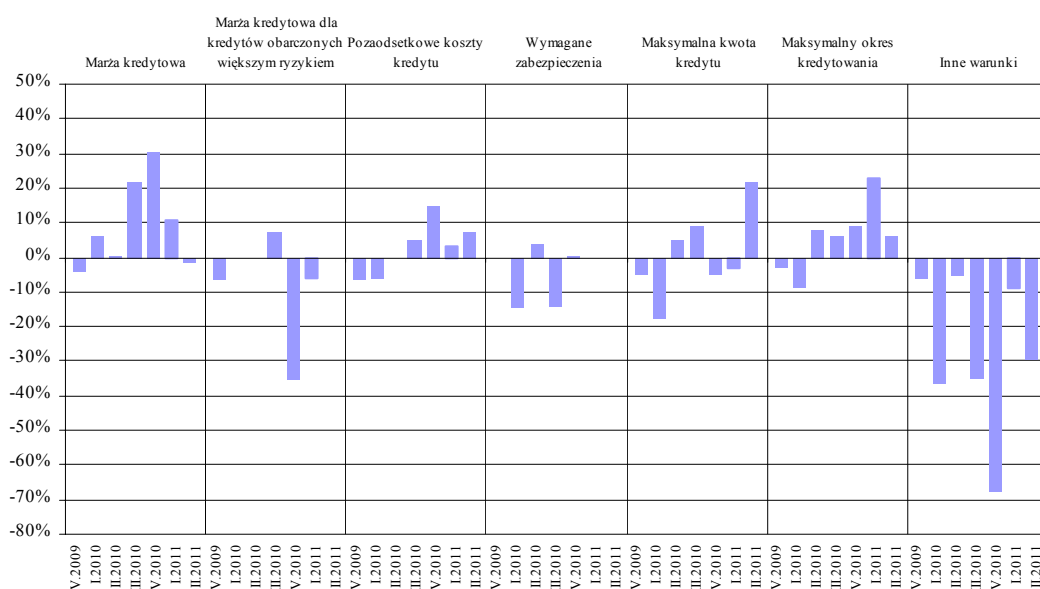
Banki, które dokonały złagodzenia warunków kredytowych, wymieniały najczęściej podwyższenie maksymalnej kwoty kredytu konsumpcyjnego (procent netto około 21%). Pozostałe warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych nie uległy wyraźnym zmianom.

⁶ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 10 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

Banki zaostrzające politykę kredytową w segmencie kredytów konsumpcyjnych uzasadniały to najczęściej decyzjami NBP w zakresie polityki pieniężnej (zob. wykres 9). Odsetek banków, które udzieliły takiej odpowiedzi wyniósł około 46% i był najwyższy od II kwartału 2008 r. (okres poprzedniego cyklu podwyżek stóp procentowych NBP). Około 31% banków w ujęciu netto wymieniło czynniki nieuwzględnione w ankiecie. Banki zaliczyły do nich aktualizację parametrów oceny ryzyka kredytowego oraz weryfikację założeń polityki kredytowej w segmencie kredytów konsumpcyjnych.

Banki, które złagodziły politykę kredytową jako przyczynę wymieniali najczęściej zmianę presji konkurencyjnej (procent netto około 24%). W porównaniu z poprzednią edycją ankiety, banki odczuwały większą presję konkurencyjną ze strony innych banków (około 30% *ogółu* banków) niż nie-bankowych instytucji finansowych (około 18% *ogółu* banków). Pozostałe czynniki wymienione w ankiecie nie miały istotnego wpływu na politykę kredytową banków.

Wykres 10
Warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

W ujęciu netto banki odczuły wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne w II kwartale 2011 r. (zob. wykres 11). Odpowiedzi takiej udzieliło około 17% banków, jednak odpowiedzi były zróżnicowane (około 55% *ogółu* banków nie odnotowało zmian popytu). Na koniec I kwartału 2011 r. banki oczekiwały silniejszego wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne.

Zdaniem ankietowanych banków wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne wynikał przede wszystkim ze zmian kryteriów udzielania tego typu kredytów (procent netto 43%, zob. wykres 11). Banki uznały kryteria kredytowe za czynnik wspierający popyt na kredyty konsumpcyjne po raz pierwszy od IV kwartału 2009 r., zaś 12% *ogółu* banków określiło jego wpływ na popyt jako znaczny. Po raz pierwszy od III kwartału 2009 r. banki uzasadniały wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne zmianami sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych (procent netto około 19%). Około 19% banków wskazało również na czynniki nieuwzględnione w ankiecie, do których zaliczyły sezonowość wydatków finansowanych kredytami konsumpcyjnymi oraz aktywną działalność konkurencyjnych banków w tym segmencie kredytowym.

Banki, które odczuły spadek popytu na kredyty konsumpcyjne uzasadniały go wykorzystaniem przez gospodarstwa domowe alternatywnych źródeł finansowania (zob. wykres 11). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 32% banków. W ocenie banków gospodarstwa domowe pozyskiwały finansowanie z innych banków, jak również wykorzystywały oszczędności własne oraz inne źródła finansowania (poszczególne alternatywne źródła finansowania wskazało około 40-44% ogółu banków).

Wykres 11
Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

W III kwartale 2011 r. banki przewidują nieznaczne złagodzenie polityki kredytowej w zakresie kredytów konsumpcyjnych (zob. wykres 9). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 17% banków, jednak ponad połowa ogółu banków nie zamierza dokonywać zmian polityki kredytowej.

Większość ankietowanych banków oczekuje dalszego wzrostu popytu na kredyty konsumpcyjne w III kwartale 2011 r. (procent netto około 64%, zob. wykres 11).

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 28 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1

**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
	Kredyty długoterminowe dla przedsiębiorstw	Należności od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów. W przypadku przedsiębiorstw nie uwzględniono podziału na duże oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, ze względu na brak odpowiednich danych w statystyce bankowej.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankietę.² Jeżeli bank w którymś

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2
Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.